

פניני הפרשה

כי תצא

עלון מס'

1154

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

שמירה מעולה

השמר בנגע הצרעת לשמור מאוד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים כאשר צויתם תשמרו לעשות
 – צריך להבין מדוע צריך כל כך הרבה אזהרות – "לשמור מאוד ולעשות", ושוב "תשמרו לעשות", מה שלא מצינו כן בשאר המצוות (וברמב"ן מוסיף אזהרה גם על הנמנע מהראות נגעו לכהן)?

אלא הדבר יובן על פי מה שפירש רש"י שהאזהרה היא שלא יתלוש סימני הטומאה ולא יקוץ הבהרת. ע"ש. וא"כ כיון שהמצורע ירצה להעלים את סימני הצרעת ולא להראותם לכהן, כדי שלא יתבייש, לכן הוזהר על כך. כי רק בזה יתקן נפשו על שדיבר לשון הרע וגרם בושה לאדם מישראל. ואף שעיקר האיסור נאמר על אדם שיש בו נגע צרעת, ודבר זה לא יתכן בזמן שאין בית המקדש קיים ועם ישראל אינם על אדמתם (כמו שמבאר הרמב"ן), בכל זאת ציווי זה נאמר לא רק לשעתו אלא גם לדורות.

*

בענין הזהירות היתרה בשמירת הלשון, מסופר שבנו של החפץ חיים ראה איזה רב שהיה לומד עם אביו, ובחלק מהימים היה כאילם לא יפתח פיו, ולא דיבר מאומה מלבד הלימוד. שאל הבן את אביו החפץ חיים לפרש מעשהו של אותו תלמיד חכם. השיבו החפץ חיים במשל לאדם שהיה לו שדה ירקות עם גדר נמוכה, ובכל פעם היו העיזים מעיזים לדלג על הגדר, וממלאים בטנם מהירקות. כיצד התגבר על הבעיה? בנה גדר גבוהה, עם שער. ולמרות שהיה לו קושי כל פעם לשמור על מפתח השער, בכל זאת עשה כן כדי להציל הירקות. כך האדם, אם לא יגדור פיו באיזה זמנים לגמרי, יהיה קשה עליו להתרגל להתגבר על תאוות הדיבור. ושומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו.

יעצה טובה	יחיד ומיוחד
<p>כשבחרים שופר מתוך מבחר שופרות גדול, כדי למצוא בקלות שופר מתאים כדאי לתקוע תקיעה קלה בכל אחד מהשופרות, וכל שופר שנראה לנו "קל" יחסית – להניח בצד לבדיקה נוספת. לאחר המיון הראשוני נחזור ונבדוק את השופרות שהנחנו בצד, וכעת באמצעות תקיעת תשר"ת. יש לסנן גם שופרות קטנים או בעלי פייה זעירה. (הרב יהודה לייב נחמנסון הי"ו).</p>	<p>ספר הכולל כל שינויי הצנזורה</p> <p>כדי שלא יישכחו חלילה הקטעים שהצנזור ציוה להשמיט או לשנות, נדפס ביוהנסבורג בשנת תרכ"א הספר "אומר השכחה", בו נרשמו כל החסרונות והשינויים בגמרא ומפרשיה. הספר נעשה בתחכום תחת אפה של הכנסיה, באופן שבהקדמה לחיבור כתב המחבר דברי שבה והלל למלכות, אך בתוך דבריו טמן את ההערמה: "אולי מחמת איזה סיבה יוכל להיות שלא יהיה לו הש"ם דפוס רוסיה האדירה, ולא ידע המדפיס איך להדפיס, לזאת אמר לי לבי עשה זאת דבר השוה לכל נפש לחבר את הקונטרס הזה, וכתבתי כל הדברים אשר ראוי לכל מדפיס להשמיטן מחמת שלום המדינה כנ"ל, ודי לחכימא".</p> <p>והמבין הבין.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"כל מצוות התורה נחלקים לשני חלקים: א. נקרא 'סור מרע' והם מצוות לא תעשה. ב. 'ועשה טוב' שהם מצוות עשה. וצריך להם שני כוחות הפכיים – למצוות עשה צריך כח הזריזות, ולהפך מצוות לא תעשה צריך להם כח העצלות".

(מגיד חדשות" ח"י עמ' רע"ט)

למען ייטב לך והארכת ימים (כב. ז) – בגמרא מסכת קידושין (דף ט"ל ע"א) אמרינן: למען ייטב לך – לעולם שכולו טוב, והארכת ימים – לעולם שכולו ארוך. ע"ש. נמצינו למדים שהכוונה לעוה"ב. ונראה לי לרמוז לזה, כי הנה תמצא גימטריא של מלת "למען" עולה כמנין "דוה חיי עולם הבא". ודו"ק.

עוד איתא שם בגמרא, דאילו היה יודע זאת אחר (אלישע בן אבויה) לא היה יוצא לתרבות רעה ב"מ, שהוא ראה מעשה באחד שאמר לבנו הבא לי גזלות (וכוונתו היתה למצות שילוח הקן) ועלה ונפל ומת, ועי"ז נתפקר. ע"ש. ואפשר שלזה ירמוז סמיכות הכתובים הללו, שאע"פ שאמרתי לך למען ייטב לך והארכת ימים, מ"מ כאשר תבנה בית חדש תעשה מעקה לגגך כדי שלא יפול ממנו אדם. ואע"פ שאותו אדם קיים לפני זמן מה מצות שילוח הקן, וא"כ אין לו לכאורה ממה לחוש שהרי שכרה אריכות ימים, מ"מ יש לו להיזהר כיון שאמרו חז"ל למען ייטב לך היינו בעולם שכולו טוב.

ובזה הנה מקום אתי לבאר כוונת המדרש (הובא בס' דבר שוה): בשעה שאמר הקב"ה כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וכו', אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבוננו של עולם, למה נתת תורה לישראל. עכ"ל. ויובן בהקדים מה שידוע הטעם שניתנה תורה לישראל ולא למלאכי השרת כיון שלהם אין יצר הרע וא"כ בודאי יקימוה ומי ימנע בעדם, משא"כ ישראל שלמרות שיש להם יצר הרע כשאר האומות מכל מקום מקיימים אותה. אולם בשעה שאמר הקב"ה לעשות מעקה מחשש שמא יפול וכו' ופירשנו בס"ד דהתורה רומזת כאן ע"י סמיכות הכתובים כאן שאע"פ ששכר המצוה הוא אריכות ימים, מכל מקום אפשר ליפול כי הכוונה לאריכות ימים לעוה"ב, ונמצא א"כ שהתורה רומזת לעם ישראל ומזהירה שח"ו לא יבואו לידי כפירה ב"מ "כאחר" אם יראו אחד מקיים מצות שילוח הקן וכיבוד אב ואם ובכל זאת נופל. וא"כ זו טענת מלאכי השרת לפני הקב"ה, שאם אתה מגלה להם ששכר האריכות ימים הוא לעוה"ב לא יגיעו לידי כפירה, ונמצא שכביכול ניטל כח הבחירה כי לא ישמעו לטענת היצה"ר בזה, וא"כ למה נתת תורה לבני ישראל ולא לנו. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ואמר אבי הנערה אל הזקנים את בתי נתתי לאיש הזה וגו' (כב. טז) – מפסוק זה למדה הגמ' במסכת כתובות (מ"ז ע"א) שהתורה זיכתה לאב למסור את בתו לחופה, וכמו שלמד רש"י (בד"ה הא דוכי וכו') מהמלים "את בתי נתתי" – "כל נתינות שבה במשמע" וכו'. עכ"ל. ואפשר לרמוז זאת בפסוק: "הנערה אל הזקנים את בתי נתתי לאיש הזה" ר"ת בגימטריא "חופה", לרמוז לנ"ל. (חן בשפתותיך, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן

מי מוותר על המצן...

שום פטור, אזי גם התביעה הראשונה הנדרשת מאדם לאחר מותו הינה על קביעת עתים לתורה (שבת ל"א ע"א).

*

פעם ערך הגר"מ לוי זצ"ל משא ומתן עם אדם בנסיון לשכנעו לקבוע עתים לתורה על חשבון עבודתו בחנות, אך הלה היה אגוז קשה לפיצוח וטען: "אם אסגור את החנות אפסיד כסף..."

מיד השיבו הרב: "אם כן, מדוע בשבת אתה סוגר, הרי גם בשבת אתה מפסיד כסף?"

"מה הפירוש..." נבהל היהודי מעצם השאלה "הרי בשבת אסור לפתוח?!"

"גם לא לקבוע עתים לתורה זה איסור", השיבו הרב מיניה וביה "שתיהן מצוות עשה. אם יהודי מאמין אותה, אז מה ההבדל?!"

משהבין אותו יהודי עד להיכן הדברים מגיעים, החל להקפיד לבוא לשיעורים תמידין כסדרן.

אדם מגיע לרופא ומתלונן על כאבים בחזהו. "תוכל לומר לי מתי בדיוק כואב לך?" מבקש הרופא.

"כשאני נושם" עונה האיש.

"אז תפסיק לנשום...." מציע הרופא ופונה למטופל הבא...

*

יש המתייחסים ללימוד תורה כמצוה שאינה חובה, אלא בבחינת "דרוש וקבל שכר" - אם ילמד ירוויח מצוה, אם לא ילמד - לא ייתבע על כך. אולם לפי האמת לא שייך לחיות כיהודי שומר תורה ומצוות מבלי קביעת עתים ללימוד תורה.

"הראיתם אדם המצליח לחיות בלי חמצן?!" המחיש פעם הגאון רבי משה לוי זצ"ל בדרשה (הובאו דבריו בספר "בתורתך") "כשם שהחמצן הינו חיות לגוף הגשמי, כך התורה היא חיות לנשמה, ואי אפשר לחיות חיים רוחניים בלי תורה!"

מאחר ומצות לימוד תורה כל כך חשובה שאין בה

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

"אברך שתחלים ותגיע לשיעור"

הגאון רבי ברוך שרגא שליט"א סיפר מעשה מיוחד על חשיבות קביעת עתים לתורה בעיני מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל:

אחד ממשנתפי השיעור של מרן היה אב למשפחה ברוכת ילדים, ובכל זאת היה מקפיד לבוא לשיעורים תמידים כסדרן.

לפיכך כאשר כמה ימים פסק מלהגיע, מרן הבחין בכך, וביקש לקרוא לו כדי לברר מדוע חדל מלבוא לשיעור.

האיש הגיע וסיפר בצער כי רעייתו חלתה, והוא מטופל בהרבה ילדים רכים, ואינו מוצא פנאי לבוא לשיעור.

מרן בהבזק של רגע מצא פתרון שאינו מן השורה. "קרא מיד לאשתך" ביקש ממנו, "ואני אברך אותה שתחלים, וכך תוכל להגיע לשיעור בקביעות".

האיש קרא מיד לרעייתו, ומרן בירכה במשך דקות ארוכות, וניכר שהברכה יצאה מעומק לבו הטהור.

צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ולפליאת כולם היא נתרפאה לגמרי.

מאז הקפיד היהודי על השיעור כעל בבת עינו, ובניו, שלושה עשר במספר בלי עין הרע, ראו זאת והלכו בדרכו, וכולם יצאו תלמידי חכמים חשובים.

☺ זה לא חוק! ☺

יום אחד, החליטו בעלי החיים להילחם זה בזה – פתח רבי ברכיה בן נטרונאי הנקדן את משלו – חלוקת המחנות היתה בין בעלי החיים ההולכים על הארץ כנגד בעלי הכנף לסוגיהם.

עמד לו העטלף מן הצד והכך בדעתו: אני הרי בעל כנפיים ולכן עלי להילחם עם העופות, אך מצד שני רגלי הן רגלי חיות, ושייך אני למחנה החיות.

חשב וחשב ולבסוף החליט שעדיף לעמוד מן הצד ולראות לצד מי נוטה הניצחון, ולהצטרף לצד המנצח.

ביום הראשון לקרב, גברה יד הבהמות והחיות, והעטלף הצטרף אליהם בקריאות הידד סוערות, אך ביום השני גברו בעלי הכנף במתקפה אווירית וניצלו את יתרון הגובה, והעטלף המתחלף חצה קוים והצטרף לשורותיהם.

לפתע הסב מישהו את תשומת לב שני המחנות לעטלף שעבר צד.

בעת איחודו שני הצדדים כוחות נגדו וגירשוהו בבושת פנים מן המקום...

☺ חוק חוק אלא... ☺

אדם שאינו יציב בדעתו, וכל פעם נוטה לצד אחר בהתאם לחשקו, יוצא בסוף קרח מכאן ומכאן.

לאחר שאזל מן השוק

הופיע הספר

הכתב והמכתב ח"א

במהדורא חדשה ומתוקנת בתוספת עשרות כללים ועצות חדשות

בעת ניתן להשיג את שני הכרכים בטל' 052-7654216

הפצה ראשית: אור החיים

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: בקיצור ש"ע (סימן ע"א סעיף ה') כתב שאין לישון בבגדיו בלילה. ורציתי לדעת מה המקור ההלכתי לזה?

תשובה: הוא על פי הרפואה, שלא יהיה הגוף כבול ולחוץ בבגדים בלילה. אבל אין שום איסור לישון בבגדיו בלילה רק במנעלים [ועיין בסימן הבא]. ועיין בספר שמירת הגוף והנפש (סימן קט"ו סעיף א' ובהערות אות ה') שהחתם סופר היה דרכו לישון בבגדיו. ע"ש.

שאלה: במסכת יומא (דף ע"ח ע"ב) מובא דברי שמואל שהישן בנעליו טועם טעם מיתה. והובא להלכה בבן איש חי (שנה ב' פרשת פינחס אות ט"ז). ובספר זכירה (סוף ענין נטילת שחרית וענין שכחה) כתב ששינה בנעליו גורמת לשכחה. ולכאורה במסכת שבת (דף ק"ב ע"א) מובא על ת"ח שאינו פושט בגדיו וקשרי מנעליו אלא משבת לשבת?

תשובה: קושיא זו הביא בשמירת הגוף והנפש (סי' קט"ו הערה ב'), וכתב תירוץ בשם ספר אוצר י"ד החיים שלזה כיוונו בגמ' (ברכות דף ס"ג ע"ב) שאין ד"ת מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, והיינו שישן עם המנעלים וטעים טעמא דמותא, ועל ידי כן זוכה ועומד על התורה. ע"ש (וכתב שם עוד תירוץ אחרים). אבל אין זה מספיק למ"ש בספר זכירה שהישן במנעלים בא לידי שכחה, וא"כ אדרבא יצא שכרם בהפסדם. ומה שכתב בשמירת הגוף והנפש הנ"ל משם הכה"ח (יו"ד סי' קט"ז אות רי"א) דקפידא זו גם בסנדלים ונעליים רחבות. ע"ש. קשה לי להבין למה ישעום טעם מיתה בסנדלים רחבים. בשלמא בצרים ומהודקים (כעין נעלי התנ"ך הקשורים על הרגל) גורמים חוסר זרימת הדם בגוף וגם אין עור הרגלים נושם, אבל ברחבים לא שייך זה. ואין נראה דשמואל אמר זה דרך סגולה אלא בדרך חכמת הרפואה קאמר. וצ"י.

שאלה: האם יש מקור למה שאומרים העולם שהישן עם גרביים קשה לשכחה, כי בספר זכירה (סוף ענין נטילת שחרית וענין שכחה) נזכר זאת רק על נעליים?

תשובה: לא שמענו זה, רק מטעמי רפואה יש להוריד גרביים כדי לאוורר את הרגלים (כן כתוב בספר אורח לחיים – ווילנא תרע"ג – שראיתיו לפני שנים רבות). וקרוב לודאי שמה שהזכרת שאומרים העולם שהישן בגרביים קשה לשכחה, נובע מדברי ספר זכירה הנ"ל, ונתחלף להם בין מנעלים לגרביים.

שאלה: האם יש בעיה לשים נעליים הפוכות על הרצפה?
תשובה: נוהגים להקפיד.

שאלה: האם יש ענין לקרוא את הלעזים ברש"י אע"פ שאינו מבינם?
תשובה: אין צריך.

שאלה: האם מותר לקרוא בספר "בן סירא"?
תשובה: מותר לקרות בו. כל הדברים המוזרים שהביאו ממנו במסכת סנהדרין (ק' ע"ב), אינם מופיעים בבן-סירא שלפנינו. לכן הגיעו האחרונים למסקנא שיש שנים בן-סירא.

שאלה: האם מותר לקרוא ספרים של רב שהורשע והודה במתן שוחד?
תשובה: הרמב"ם קרא בספרי אריסטו. ואתה לא רוצה לקרוא בספרי רב? הורשע והודה ונענש, אין-לך דבר העומד בפני התשובה.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל